

[Heidegger / Sprache / Bytí / Ek-sistence]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1999](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1999](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 13. 7. 1999

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 13. 7. 1999

[Heidegger / Sprache / Bytí / Ek-sistence]

Heidegger praví v dopise Beaufretovi (2226, s. 53), že řeč je obydlím bytí („Die Sprache ist das Haus des Seins“. V závěru téhož dopisu píše, že ek-sistence myslíc obývá obydlí bytí („Die Ek-sistenz bewohnt denkend das Haus des Seins“ – s. 116). Je tedy na místě se tázat, v jakém vztahu k řeči (*Sprache*; je zřejmé, že přesný český ekvivalent neexistuje, neboť německý termín souvisí se slovesem *sprechen*, takže lepší nápodobou by byl český termín *mluva*, který souvisí se slovesem *mluviti*, kdežto řeč souvisí s *říkati* a *řečniti*, což zase německy je *sagen* a *reden*) je na jedné straně bytí, na druhé ek-sistence. Kromě toho je třeba přezkoumat, v jakém smyslu vlastně hovoří Heidegger o „*Sprache*“, tj. nakolik u něho mezi konotacemi tohoto slova zůstává nějaká stopa po řeckém mnohovýznamném slovu LOGOS. Je zcela zřejmé, že Heidegger nemá na mysli žádnou podobu onoho mínění, které odlišuje problémy skutečné „od pouze jazykových“. Ani „bytí“, ani „ek-sistence“ nemohou být redukovány na „pouhý“ jazykový výraz (můžeme-li takového obratu použít, neboť takový „pouhý jazykový výraz“ by vlastně vůbec přestal být jazykovým, tj. slovním výrazem). Nemíníme-li slovo ek-sistence, ale to, co jakožto slovo znamená, k čemu mimo sám slovní tvar dále poukazuje (to je přece význam řeckého slova META-FEREIN), pak se po mém soudu stává nezbytným „řeč“ chápat jako „svět řeči“, „svět LOGU“, tedy kosmologicky. Jestliže ek-sistence „stojí ven ze sebe“ tak, že „trčí“ do otevřenosti světa – v tomto případě do otevřenosti světa LOGU – a jestliže „bytí“ mu přichází v ústrety, aby se mu svěřilo v jeho péči jako pastevci (pastýři „Bytí“), pak se mi zdá poněkud nepřiměřené a snad i matoucí mluvit o „řeči“ („*Sprache*“) jako o „domu“, neboť dům je čímsi mnohem bližším a užším, omezenějším, ale také osobnějším, soukromějším, přivlastněnějším než „svět“ (dům je možno „vlastnit“, kdežto svět nikoliv). Ale pak je tu ten největší problém: jak může „bytí“ (nebo „Bytí“) mít dům pouze v řeči (*Sprache*) resp. ve světě řeči, ve světě LOGU – a nikoli ve světě vůbec, ve světě vcelku? Má perspektiva je jistě odlišná – nevím, co si myslet pod slovem „bytí“ jiného než poukaz k časovosti (a časování či časování) každého pravého jsoucná, a tak si převádím hlavní konotace i významové relace na „pravdu“. Pravda vstupuje do skutečného světa v jeho plnosti, nikoli pouze do světa řeči, do světa LOGU. LOGOS je v tomto smyslu pouze mediem, i když nesmírně významným.

(Písek, 990713-1.)